УДК 657:006.32(477)

Максімова Валентина Федорівна,
д.е.н., проф., завідувач кафедри бухгалтерського обліку та аудиту,
Одеський національний економічний університет
Кузіна Руслана Віліївна,
к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту,
Одеський національний економічний університет

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ СКЛАДУ ФІНАНСОВИХ І НЕФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ

У статті досліджено актуальні питання формування складу фінансових і нефінансових показників Інтегрованої звітності. Інтегрована звітність (ІЗ) – це зведення воєдино фінансової та нефінансової інформації, що відображає здатність організації створювати й підтримувати свою вартість у коротко-, середньо- та довгостроковому періоді. Побудова моделі інтегрованої звітності викликає низку проблем, тому що до складу індикаторів ІЗ повинні включатися фінансові та нефінансові показники, які характеризують здатність організації створювати цінність протягом часу, наприклад: опис того, як організація використовувала і має намір використовувати різні капітали, вплив на ці капітали протягом часу і компроміси між ними, а також фактори створення цінності організації і можливості ризиків, що впливають на них. Такі фактори відображаються в структурних елементах інтегровані звіту.Мета статті полягає в тому, щоб критично проаналізувати підходи щодо формування фінансових та нефінансових показників Інтегрованого звіту та надати власні рекомендації і обґрунтування відносно їх можливого складу. У процесі роботи над статтею використано такі методи: вивчення та аналіз наукової літератури, аналізу та синтезу, індукції та дедукції, діалектичний метод дослідження та метод кількісного аналізу. З огляду на основну мету розроблено набір показників структурних елементів Інтегрованої звітності, виходячи з класифікації структурних елементів: опис структурних елементів корпорації, опис ризиків, опис стратегії корпорації, фінансовий капітал, людський капітал, інтелектуальний капітал, природний капітал, соціальний капітал. Доведено, що розробка показників Інтегрованої звітності повинна базуватися на зовнішніх або підтверджених джерелах, але не в жодному разі на внутрішніх (управлінських) прогнозах менеджменту. Виявлено невирішені питання та визначено напрями подальших досліджень, які пов'язані із необхідністю подальшого наукового опрацювання всіх теоретичних і практичних аспектів складання інтегрованої звітності, починаючи від визначення складу показників, що мають в ній розкриватися, і завершуючи обґрунтуванням методик, що мають бути застосовані відносно визначення окремих показників.

Ключові слова: *Інтегрована звітність, фінансові показники, нефінансові показники, фінансовий капітал, людський капітал, інтелектуальний капітал, природний капітал, соціальний капітал.*

ВСТУП

Новий виток розвитку корпоративного обліку – це прояв такого виду звітності як Інтегрована звітність. Інтегрована звітність (ІЗ) – це зведення воєдино фінансової та нефінансової інформації, що відображає здатність організації створювати й підтримувати свою вартість у коротко-, середньо- та довгостроковому періоді. Видимим результатом ІЗ є короткий, періодичний Інтегрований звіт.

Поява такого виду звітності є невипадковою. Розрив між потребами інвесторів для відтворення більш повної картини вартості компанії і та інформація, яка наразі міститься у фінансовій звітності, збільшується.

Інтегрована звітність покликана допомогти заповнити цей розрив та пояснити, як процес створення цінності впливає на ринки капіталу. А також ІЗ може допомогти користувачам зазирнути далі короткострокових результатів компанії, щоб сформувати більш чіткі погляди на довгострокову вартість компанії.

Постановка проблеми. У рамках корпоративної звітності розкривається інформація про вартість, яка створюється безпосередньо для компанії, і приносить фінансовий прибуток для постачальників фінансового капіталу. У рамках Інтегрованої звітності має значення величина вартості, яка створена для інших зацікавлених сторін і суспільства загалом.

Основною проблемою, на думку авторів, є адекватне, об'єктивне, кількісне оцінювання показника цінності бізнесу, до якого й прагнули розробники моделі Інтегрованої звітності. Абсолютно незрозуміло як на практиці оцінювати вплив того чи іншого капіталу на цінність бізнесу загалом? Чи є взаємозв'язок між змінами, до прикладу, у соціальному капіталі на величину бізнесу компанії і як його відстежити. Наприклад, якщо компанія профінансувала у звітному році на два соціальні заходи (допомога дитячим садочкам й інше) більше ніж у минулому році, наскільки збільшиться загальна вартість компанії і чи збільшиться взагалі (при помітному та вимірюваному зменшенні фінансового капіталу)? Розробці фінансових та нефінансових показників звітності, що відображають збільшення або зменшення бізнесу загалом присвячена ця стаття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями проблем сталого розвитку, створенню моделі Інтегрованої звітності, а також питаннями створення вартості компаній займалися зарубіжні вчені

П. Друкман, Р. Мартін, Кристиано Баско, Марк Фриго, Паоло Кватроне, Анджело Риккабони [1], Майкл Портер и Марк Крамер [2], російські вчені Сорокіна К. В. [3], Соловйова О. В., українські вчені Костирко Р. О. [5], Лоханова Н. О. [6], Давидюк Т. В. [4], Грищенко О. А., Куцик П. О. [7] і багато інших дослідників. Актуальним питанням досліджень залишається розробка моделі побудови Інтегрованої звітності, розробка показників звітності, що відображають збільшення або зменшення бізнесу загалом, підтвердження даних Інтегрованої звітності незалежними експертами.

Мета статті (постановка завдання). Мета статті полягає в тому, щоб провести оцінку підходів щодо формування фінансових та нефінансових показників Інтегрованого звіту та визначити проблеми формування інтегрованої звітності в сучасних умовах і запропонувати рекомендацій та обґрунтування відносно можливого складу індикаторів Інтегрованого звіту.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Побудова моделі інтегрованої звітності викликає низку проблем. Як зазначає Сорокіна К. В. «Одне з головних питань полягає в тому, наскільки взагалі можливо визначити в деталях інформацію, необхідну для розкриття, щоб вона була корисною» [3]. Згідно, Концептуальних засад МСФЗ [8] для того, щоб фінансова інформація була корисною, вона повинна бути доречною і достовірно представляти те, що вона призначена представляти (пункт QC4 Концептуальних засад). Але в Концептуальних засадах МСФЗ йдеться про фінансові показники, наскільки застосовано дане судження для нефінансових показників? Іноді навіть керівники компанії не знають, які конкретно показники необхідно аналізувати та розкривати в ІЗ як «такі, що приводять до успіху»?

Як зазначає дослідник Лоханова Н. О. – проблематика відображення нефінансових показників у складі Інтегрованого звіту компаній є одним із найбільш проблематичних питань [6]. Учений вважає, що до складу показників Інтегрованої звітності досить ввести тільки 3 групи ключових показників: економічної результативності; екологічної результативності та результативності соціальної діяльності. Загалом можна погодитися з автором, але з іншого боку необхідною буде інформація про людський потенціал та ризики, якщо ми говоримо про прогнозовану вартість бізнесу, метою формування якої і є складання Інтегрованого звіту.

На нашу думку, вибір фінансових і нефінансових показників Інтегрованої звітності залежить від здатності компанії створювати цінність компанії.

Інформація, що дозволяє оцінити здатність організації створювати цінність протягом часу, передається за допомогою опису, що містить наступне: опис того, як організація використовувала і має намір використовувати різні типи капіталу, вплив на ці типи протягом часу і компроміси між ними, а також фактори створення цінності організації і можливості ризиків, що впливають на них.

Постачальники фінансового капіталу зосереджені на цінності у формі фінансового прибутку. Такий прибуток, однак, залежить від взаємозв'язків між різними типами капіталу, в якому зацікавлені інші сторони. Таким чином, інші зацікавлені сторони також можуть отримати вигоду від інформації, що міститься в інтегрованому звіті.

Традиційно значення цінності для постачальників фінансового капіталу асоціювалося з наведеною цінністю очікуваних майбутніх грошових потоків, і під створенням цінності малася на увазі зміна оцінки цінності у зв'язку з фінансовими показниками організації. Інтегрована звітність заснована на розумінні того, що майбутні грошові потоки та інші концепції цінності залежать від більш широкого спектра капіталів, взаємодій, діяльності, причин і наслідків, а також від відносин, які безпосередньо пов'язані зі змінами у фінансовому капіталі.

Цінність для цілей ІЗ, таким чином, охоплює й інші форми цінності, яку організація створює шляхом збільшення, зниження або перетворення капіталу, причому кожен з них може в кінцевому підсумку вплинути на фінансовий прибуток постачальників фінансового капіталу.

Отже, ІЗ розглядає більш широкий контекст цінності, створеної за всіма типами капіталу. Тим не менш, метою інтегрованої звітності є не вимір цінності організації або всіх капіталів, а, швидше, надання інформації, що дозволяє передбачуваним користувачам звіту оцінити здатність організації створювати цінність протягом часу [8, п. 2.42].

Фактори цінності впливають на здатність організації створювати цінність протягом часу. Вони є здатностями, які дають організації конкурентну перевагу і над якими вона має певний ступінь контролю. Тип і поєднання чинників цінності унікальні для кожної організації. Наприклад, вони можуть містити:

- фінансові фактори, такі як зростання продаж або частки ринку, стратегія ціноутворення, операційна ефективність, значущість бренду і вартість фінансового капіталу;

- відносини з клієнтами, відповідна реакція на суспільні очікування та екологічні питання, інновації та корпоративне управління;

- такі цінності як чесність, довіра та командна робота.

На нашу думку, такі вимоги для розкриття фінансових і нефінансових показників не дуже поєднуються з визначенням суттєвості інформації, наведеної в п. 3.25 Концептуальних засад ІО [8].

Інтегрований звіт повинен давати коротку інформацію, істотну для оцінки здатності організації створювати цінність у короткостроковому, середньостроковому і довгостроковому періоді.

Визначення суттєвості з метою підготовки інтегрованого звіту містить:

- визначення важливих фактів (тобто тих фактів, які вплинули на здатність організації створювати цінність протягом часу в минулому, надають такий вплив в сьогоденні або можуть надавати його в майбутньому);

- оцінка важливості таких фактів з точки зору їх відомого або потенційного впливу на створення цінності;

- пріоритизація фактів, встановлена на підставі їх важливості, з точки зору їх відомого або потенційного впливу на створення цінності.

Істотні факти вимагають відображення їх у звітності. На характер і обсяг їх відображення в інтегрованому звіті впливає характер конкретного факту і застосування всіх провідних принципів. Процес визначення суттєвості повинен розкриватися в інтегрованому звіті для того, щоб передбачувані користувачі звіту розуміли, як приймаються рішення про залучення або вилучення певних фактів. Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок про те, що наповнення Інтегрованого звіту буде залежати виняткова від професійного судження менеджменту компаній. Дуже великий ризик того, що управлінський персонал постарається виділити сильні сторони компанії, і спробувати применшити значення негативних подій. Тому, на нашу думку, розробка показників Інтегрованої звітності повинна базуватися на зовнішніх або підтверджених джерелах, але не в жодному разі на внутрішніх (управлінських) прогнозах менеджменту.

Наприклад, аналіз поточного рівня розвитку системи управління ризиками (геп-аналізу) на предмет відповідності стандартам Базель II в частині всіх трьох Компонентів (Pillar I-III) Базельської угоди. Щоб не пропустити важливі для розвитку моменти, аналіз повинен проводиться із залученням незалежних експертів з багатим міжнародним досвідом глибокої експертизи у сфері банківського регулювання. Підсумком може стати якісний майстер-план усунення невідповідностей, в рамках якого реалізуються всі поточні дії по заходам ризик менеджменту.

Інтегрований звіт містить наступні структурні елементи, що відповідають на відповідні питання по кожному з них:

1. Огляд організації і зовнішнє середовище.
2. Управління.
3. Можливості та ризики.
4. Стратегія і розподіл ресурсів.
5. Бізнес-модель.
6. Діяльність.
7. Перспективи на майбутнє.

Змістовне наповнення інтегрованого звіту організації залежить від конкретних обставин організації. Структурні елементи, таким чином, встановлюються швидше у формі запитань, а не у формі контрольних списків розкриття певної інформації. Відповідно, вище керівництво і особи, наділені управлінськими функціями, повинні будуть застосовувати професійне судження при обгрунтуванні провідних принципів для визначення того, яка інформація включається в звіт, а також того, як вона в ньому відбивається.

Інтегрований звіт повинен бути самодостатнім і коротким засобом передачі інформації, пов'язаним посиланнями з іншими звітами та повідомленнями, якщо зацікавлені сторони захочуть отримати додаткову інформацію [8, п.4.4].

На додаток до структурних елементів, в інтегрованому звіті слід розкривати таку інформацію:

- процес визначення суттєвості організації;

- органи управління, які несуть відповідальність за нагляд над інтегрованою звітністю;

- межа звітності і те, як вона була визначена;

- характер і значимість істотних компромісів, що впливають на створення цінності протягом часу;

- причина, по якій організація вважає будь-які з капіталів, визначені у структурі, несуттєвими, з урахуванням наявних обставин, якщо вона вважає їх такими.

Наше бачення того, яким повинен бути набір показників структурних елементів Інтегрованої звітності представлено таблиці 1.

Вважаємо, що розглянутих показників достатньо для того, щоб відповісти на основні питання, яке міститися в концептуальній основі ІЗ.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

На підставі проведеного дослідження можна заключити:

1. Інтегрована звітність комплексно характеризує результати діяльності суб'єктів корпоративного сектора з метою задоволення інтересів користувачів про вартість і перспективи бізнесу загалом. До складу індикаторів ІЗ повинні включатися фінансові та нефінансові показники, що характеризують здатність організації створювати цінність протягом часу, наприклад: опис того, як організація використовувала і має намір використовувати різні капітали, вплив на ці капітали протягом часу і компроміси між ними, а також фактори створення цінності організації і можливості ризиків, що впливають на них.

2. Доведено, що розробка показників Інтегрованої звітності повинна базуватися на зовнішніх або підтверджених джерелах, але не на внутрішніх (управлінських) прогнозах менеджменту

3. Змістовне наповнення інтегрованого звіту організації залежить від конкретних обставин конкретної організації, виходячи з класифікації структурних елементів: опис структурних елементів корпорації, опис ризиків, опис стратегії корпорації, фінансовий капітал, людський капітал, інтелектуальний капітал, природний капітал, соціальний капітал.

Перспективи подальших досліджень пов'язані із необхідністю подальшого наукового опрацювання всіх теоретичних і практичних аспектів складання інтегрованої звітності, визначення складу фінансових та нефінансових показників, що мають в ній розкриватися(у конкретної галузі), обгрунтуванням методик, що мають бути застосовані відносно визначення окремих показників, та методик розрахунку впливу на вартість бізнесу компанії соціальних заходів тощо.

Таблиця 1

Набір показників структурних елементів Інтегрованої звітності

(Власна розробка на підставі 9, 10)

Елементи інтегрованого обліку	Фінансові показники	Нефінансові показники	Опис
Опис структурних елементів Корпорації			
Інфраструктура	Витрати на соціальні заходи	Кількість підприємств; Кількість продуктів; Кількість клієнтів; Кількість працівників	Структура групи
Огляд ринку			Огляд економічних ситуацій
Корпоративне управління			Схема корпоративного управління Опис ключових драйверів компанії
Бренди	Вартість контрактів з постачальниками Виплата дивідендів Сплачені податки Виплати працівникам Витрати на благодійність та соціальну рекламу		Опис брендів Ланцюжок створення вартості Загальний внесок компанії у суспільство
Корпоративна культура			Кодекс корпоративної етики
Система комплаєнс контролю			Політика комплаєнс; Правила стосовно розкриття у управління конфліктом інтересів керівників; Правила протидії корупції
Опис ризиків			
Основні фактори ризику	Ризик ліквідності Валютний ризик	Ринковий ризик Інвестиційний ризик	Країнний ризик Операційний ризик Правовий ризик Репутаційний ризик Стратегічний ризик
Опис стратегії Корпорації			
			Комплексний стратегічний план; Стратегічні напрямки в усіх напрямках бізнесу Реалізація бізнес стратегій Реалізація функціональних стратегій
Фінансовий капітал			
Фінансова звітність	Показники фінансової звітності	Структура рахунків клієнтів за галузями економіки	
Фінансовий аналіз за бізнес сегментах	Звітність за сегментами		
Виробничий капітал			
Географія		Кількість працівників в регіонах	Опис регіональної мережі
Програма оптимізації витрат	Показники виробничої собівартості		Побудова сучасної та централізованої ІТ-архітектури; Уніфікація процесів на базі єдиної автоматизованої системи; Консолідація філій; Підвищення операційної ефективності за рахунок впровадження інструментів бережливого виробництва, стандартизації операцій, а також приведення чисельності співробітників у точках продажів у відповідність з попитомя;

			Удосконалення системи управління: постановка цілей і регулярне обговорення результатів роботи та заходів щодо їх поліпшення; Залучення співробітників на всіх рівнях в процес постійного вдосконалення
Людський капітал			
Структура персоналу		Розподіл за віком; Динаміка зміни чисельності Розподіл за ключовими бізнес напрямками; Гендерний баланс; Плинність персоналу та ін.	
Внутрішня соціальна політика			Опис програм внутрішньо соціальної політики: Колективний договір; Соціальна споживчий кошик; Здоров'я та безпека на робочому місці; Мотиваційні програми.
Інтелектуальний капітал			
Проекти розвитку			Опис нових проектів
Управління залученням персоналу			Підходи до мотивації співробітників
Навчання персоналу		Кількість навчальних курсів; Кількість працівників, які пройшли навчання; Кількість годин навчання	
Оцінка персоналу		Кількість працівників, які пройшли тестування	Основні інструменти оцінки персоналу; Основні напрями оцінки.
Природний капітал			
Управління екологічними ризиками		Споживання ресурсів	Опис екологічної політики
Витрати на екологічну безпеку		Витрати на екологічну безпеку Утилізація відходів	
Пріоритети в галузі енергозбереження			Опис пріоритетів у галузі енергозбереження
Соціальний капітал			
Благодійність		Обсяг благодійних внесків; Кількість працівників добровільно взяли участь в акціях і пожертвування	Стратегічні пріоритети благодійних програм
Державно-приватне партнерство			Підтримка МСП; Участь у професійних організаціях; Участь у житті регіонів
Соціально орієнтовані продукти			Опис продуктів (послуг) для малозабезпечених верств населення

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Busco C. Redefining Corporate Accountability through Integrated Reporting / C. Busco, M. Frigo, P. Quattrone // Strategic Finance. – 2013. – №1. – С. 33-41.
2. Porter M. Creating Shared Value: How to Reinvent Capitalism and Unleash a Wave of Innovation and Growth / M. Porter, M. Kramer // Harvard Business Review. – 2011. – №1. – С. 62-77.
3. Сорокина К. В. Интегрированная отчетность – новая модель отчетности для бизнеса / К. В. Сорокина // Корпоративная финансовая отчетность. Международные стандарты. – 2011. – №7. – С. 8-13.

4. Давидюк Т. В. Конвергенція бухгалтерської та соціальної звітності в частині людського капіталу: розвиток існуючих підходів [Електронний ресурс] / Т. В. Давидюк // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: http://www.economics.opu.ua/n3.html.

5. Костирко Р. Інтегрована звітність – інструмент забезпечення сталого розвитку суспільства / Р. Костирко, Т. Ліснича // Економіка Менеджмент Підприємництво. – 2012. – №24. – С. 189-195.

6. Лоханова Н. О. Облік у системі управління економічною стійкістю підприємств: інституціональний підхід: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. ек. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Лоханова Наталія Олексіївна – Одеса, 2013. – 36 с.

7. Куцик П. О. Організація впровадження Інтегрованої системи обліку та звітності / Петро Олексійович Куцик // Торгівля, комерція, підприємництво: збірник наукових праць. – 2012. – С. 48-60.

8. Концептуальна основа фінансової звітності [Електронний ресурс] // Міністерство фінансів України. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: http://www.minfin.gov.ua/ file/link/332198/file/buh.pdf.

9. The international IR framework [Електронний ресурс] // The iirc. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: http://www.theiirc.org/international-ir-framework/.

10. Интегрированный отчет компании Уралсиб [Електронний ресурс] // Уралсиб. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: http://www.uralsib.ru/main/.

Максимова Валентина Федоровна, Кузина Руслана Вилиивна

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ФОРМИРОВАНИЯ СОСТАВА ФИНАНСОВЫХ И НЕФИНАНСОВЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ИНТЕГРИРОВАННОЙ ОТЧЕТНОСТИ

В статье исследованы актуальные вопросы формирования состава финансовых и нефинансовых показателей Интегрированной отчетности. Интегрированная отчетность (ИО) - это сведение воедино финансовой и нефинансовой информации, отражающей способность организации создавать и поддерживать свою стоимость в кратко-, средне- и долгосрочном периодах. Видимым результатом ИО является короткий, периодический Интегрированный отчет. Построение модели интегрированной отчетности вызывает ряд проблем, так как в состав индикаторов ИО должны включаться финансовые и нефинансовые показатели, которые характеризуют способность организации создавать ценность в течение времени, например: описание того, как организация использовала и намерена использовать различные капиталы, влияние на эти капиталы в течение времени и компромиссы между ними, а также факторы создания ценности организации и возможности рисков, влияющих на них. Такие факторы отражаются в структурных элементах интегрированого отчета. В процессе работы над статьей использованы такие методы: изучения и анализа научной литературы, анализа и синтеза, индукции и дедукции, диалектичный метод исследования и метод количественного анализа. У процесі роботи над статтею використано такі методи: вивчення та аналіз наукової літератури, аналізу та синтезу, індукції та дедукції, діалектичний метод дослідження та метод кількісного аналізу. Учитывая основную цель ИО разработан набор показателей структурных элементов Интегрированной отчетности, исходя из классификации структурных элементов: описание структурных элементов корпорации, описание рисков, описание стратегии корпорации, финансовый капитал, человеческий капитал, интеллектуальный капитал, природный капитал, социальный капитал. Доказано, что разработка показателей Интегрированной отчетности должна базироваться на внешних или подтвержденных источниках, но не в коем случае на внутренних (управленческих) прогнозах менеджмента. Выявлено нерешенные вопросы и определены направления дальнейших исследований, связанных с необходимостью дальнейшего научной проработки всех теоретических и практических аспектов составления интегрированной отчетности, начиная от определения показателей, которые должны в ней раскрываться, и заканчивая обоснованием методик, которые могут быть применены в отношении определения отдельных показателей.

Ключевые слова: *Интегрованная отчетность, финансовые показатели, нефинансовые показатели, создание ценности организации, описание рисков, описание стратегии корпорации, финансовый капитал, человеческий капитал, интеллектуальный капитал, природный капитал, социальный капитал.*

Maximova V., Kuzina R.

CERTAIN ISSUES CONCERNING FORMATION OF FINANCIAL AND NON-FINANCIAL INDICATORS IN INTEGRATED REPORTING

This article provides an overview of formation of financial and non-financial indicators of Integrated reporting. Integrated reporting (IR) is a set together financial and non-financial information reflecting the organization's ability to create and maintain their value in the short, medium and long term. The visible result of which is short, integrated periodic report. Model building integrated reporting raises a number of problems because of the need to include indicators with the financial and non-financial indicators that characterize the organization's ability to create value over time, like a description of how the organization has used and intends to use a variety of capital, the impact on these capital for time and compromises between them, as well as factors of value creation capabilities of the organization and the risks that affect them. These factors are reflected in structural elements integrated report. The aim of this article is to critically review approaches to the formation of financial and non-financial indicators of an integrated report and to provide own recommendations and studies on their possible composition. The following methods have been used in the article: study and analysis of scientific literature, analysis and synthesis, induction and deduction, dialectic method of investigation and method of quantitative analysis. In concordance with the main IR purpose a set of integrated reporting structural elements

indicators, based on the classification of structural elements has been developed: a description of the structural elements of the corporation, a description of the risks, a description of the strategy of the corporation, financial capital, human capital, intellectual capital, natural capital, social capital. The development of integrated performance reporting should be based on external or confirmed sources, but in any case for internal projections of management. Unsettled issues and areas of further research have been discovered related to the need for further scientific study of all theoretical and practical aspects of the integrated reporting, from the definition of indicators to be disclosed and the substantiation methodologies to be applied relating to definition of some indicators.

Key words: *Integrated reporting, financial indicators, non-financial indicators, creating value of company, a description of the risks, a description of the strategy of the corporation, financial capital, human capital, intellectual capital, natural capital, social capital*

Одержано 24.04.2015 р.

УДК 339.727.22

Маркевич Катерина Леонідівна,
здобувач,
Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України

ПОТОЧНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРЯМОГО ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Статтю присвячено дослідженню ролі прямих іноземних інвестицій в реалізації європейсько-орієнтованої інтеграційної стратегії України. Метою статті є проведення комплексного аналізу поточного стану прямого іноземного інвестування в економіку України та визначення подальших перспектив надходження ПІІ відповідно до нинішніх економічних та політичних реалій. У статті розкрито сутнісні характеристики прямого іноземного інвестування, виділено ключові етапи еволюції інвестиційних процесів та особливості надходження ПІІ в умовах нинішньої соціально-економічної та воєнно-політичної кризи. Проаналізовано динаміку та структуру прямих іноземних інвестицій в українську економіку за регіональним, галузевим та географічним розподілом. Методологічною основою дослідження є роботи провідних вітчизняних фахівців у сфері прямого іноземного інвестування. При вирішенні поставлених завдань використовувались методи статистичного аналізу, системного узагальнення, а також якісного і кількісного порівняння. Визначено, що екстенсивний характер прямого іноземного інвестування, невідповідність галузевої та регіональної структури інвестицій стратегічним завданням інноваційного розвитку України спроможні спровокувати у довгостроковій перспективі системне розбалансування економіки. Відтак, обґрунтовано фактори, що мають визначальний вплив на формування пріоритетів інвестування з точки зору забезпечення стратегічних інтересів держави. На підставі здійсненого дослідження та фактичного стану справ залучення ПІІ в Україну, сформульовані подальші перспективи залучення та акумулювання таких інвестицій. На основі аналізу поточних та перспективних показників розвитку з метою орієнтації прямих іноземних інвестицій визначено систему галузевої, регіональної та міжкраїнової селекції надходження ПІІ, а також визначено роль держави у питанні покращення ситуації із залучення ПІІ відповідно до стратегічно важливих галузей та регіонів національної економіки. На основі проведеного дослідження з'ясовано, що сьогодні Україна потребує системного реформування економіки загалом та інвестиційної політики зокрема. Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні та впровадженні механізмів та методів залучення ПІІ, що спрямовані на лібералізацію, модернізацію, дерегуляцію економіки та заохочення інноваційного розвитку України.

Ключові слова: *прямі іноземні інвестиції (ПІІ), інвестиційна діяльність, економічне зростання, пріоритети інвестування, інвестиційна стратегія.*

ВСТУП

Накопичення обсягів ПІІ упродовж років незалежності України є одним з пріоритетних напрямів економічної політики держави. Світова практика доводить, що ПІІ сприяють вирішенню проблеми недостатності внутрішніх джерел фінансування. А при їх ефективному використанні країна може не тільки компенсувати нестачу внутрішніх інвестиційних ресурсів, а ще й підвищити ефективність виробництва та конкурентоспроможність вітчизняної продукції завдяки введенню новітніх технологій та впровадженню прогресивного досвіду управління інших країн.

Для України необхідність залучення ПІІ зумовлена недостатністю внутрішніх ресурсів і заощаджень, незначним управлінським досвідом, недостатністю сучасних технологій та ноу-хау, тривалим періодом спаду вітчизняного виробництва, недостатністю ресурсів для оновлення та модернізації